

ĐỆ TỬ QUY VÀ TU HỌC PHẬT PHÁP

Giám định Lão Pháp Sư Tịnh Không

Chủ giảng thầy Thái Lễ Húc

Giảng từ ngày 6/3/2005 đến ngày 13/03/2005 tại Tịnh Tông Học Hội Australia

TẬP 32

Kính chào sư phụ thượng nhân, kính chào chư vị pháp sư, chư vị đồng tu, A Di Đà Phật!

A Di Đà Phật!

Khi này chúng ta có nhắc tới “yêu tiếc sanh mạng”, cho nên yêu thương bảo vệ tất cả đồ vật, không nên chà đạp. Cho nên trong Chu Tử Trị Gia Cách Ngôn có dạy là, “Một bát cháo, một hạt cơm, nên nghĩ kiếm được không dễ; Nửa tấm vải, nửa sợi tơ, phải nhớ làm ra rất khó”. Tôi hỏi các em nhỏ: gạo từ đâu mà có? Chúng nói: từ nhà bếp. Tiếp đó tôi lại hỏi chúng, gạo trong nhà bếp từ đâu mà có? Là do cha mẹ mua. Cha mẹ mua gạo ở đâu? Mua ở siêu thị. Gạo ở siêu thị lại từ đâu mà có? **Suy diễn như vậy thì chúng mới biết một hạt cơm đến được tay chúng, thậm chí ăn vào trong miệng chúng là sự cống hiến của biết bao nhiêu người, là mồ hôi của biết bao nhiêu người mới thành tựu được hạt gạo này, cũng để chúng cảm nhận được xã hội này là một thể tương trợ lẫn nhau.** Cho nên trước tiên phải cảm ơn bác nông dân đã vất vả cày cấy, còn có sự giúp đỡ, vận chuyển của rất nhiều người, sau đó là cha mẹ vất vả làm việc để kiếm tiền thì chúng ta mới có thể mua được chỗ gạo này.

Nếu cha mẹ thật sự biết dạy thì sẽ nhân cơ hội đưa con trẻ ra ngoài, để chúng được nhìn thấy bác nông dân canh tác, mồ hôi ướt lưng, mà phải trải qua mấy tháng mới được thu hoạch. Khi con trẻ nhìn thấy hình ảnh như vậy để cảm nhận, chúng sẽ thể hội được **“cày đồng đang buổi ban trưa, mồ hôi thánh thót như mưa ruộng cày, ai ơi bưng bát cơm đầy, dẻo thơm một hạt đắng cay muôn phần”**. Khi chúng có thái độ như vậy, mỗi ngày ăn cơm chúng đều cảm ơn bác nông dân đã vất vả cày cấy, và tất cả những người đã cống hiến, chúng dùng tâm cảm ân như vậy để ăn cơm, để yêu tiếc đồ ăn. Tin tưởng là với thái độ như vậy, bát cơm đó khi ăn vào có mang lại hiệu quả tốt hay không? Kết tinh của bát cơm đó có thể sẽ khá tốt.

Ngoài việc yêu tiếc thực phẩm, đối với hết thảy đồ vật đều phải tiết kiệm, **“chăm chỉ là cái gốc giàu có, tiết kiệm là cái gốc giữ nhà”**. Một gia đình muốn duy trì được nhất định phải tiết kiệm, đương nhiên muốn trở nên giàu có chắc chắn phải chăm chỉ lao động, làm gì có bữa ăn trưa nào miễn phí. Trong Kinh Dịch có một quẻ gọi là quẻ Tiết, tiết trong từ tiết kiệm, trong quẻ này cũng rất vi diệu, trong hào từ của quẻ này có nói là “tiết chế mà vui vẻ thì tốt; vui vẻ tự tiết chế thì hanh thông; tiết chế tới mức cực khổ, nếu giữ mãi là xấu, nếu hồi hận thì hết xấu”. Thái độ tiết kiệm còn có cảnh giới khác nhau, nếu như khi chúng ta tiết kiệm mà vui vẻ ngọt ngào thì đại cát. Khi chúng ta tiết kiệm vì muốn làm tấm gương cho con cái, nghĩ đến nhờ chúng ta tiết kiệm mà giúp được càng nhiều người không bị chết đói, chúng ta dùng tâm như vậy để tiết kiệm thì sẽ vô cùng vui vẻ. Khi chúng ta xem nhẹ vật chất, coi trọng đời sống tinh thần, tự nhiên nhu cầu về vật chất của bạn sẽ càng ngày càng giảm xuống, chứ không cần gượng ép. Cho nên chúng ta nhất thời không nên yêu cầu người thân bạn bè ngay lập tức phải giảm nhu cầu ăn uống xuống mức thấp nhất, như vậy sẽ khiến họ phiền não, chúng ta thuận theo tự nhiên là được rồi, đợi khi nào họ tràn đầy pháp hỷ, tự nhiên cũng dần dần buông bỏ dục vọng. Cho nên Nhan Uyên thời Xuân Thu, Khổng phu tử rất khen ngợi người học trò này, bởi vì ông có thể, **“Cơm một giỏ, nước một bầu, ở nơi ngõ hẹp, người khác chịu không nổi mà Nhan Uyên vẫn chẳng thay đổi niềm vui”**. Cảnh giới này chỉ có kẻ nhập vào mới có thể cảm nhận được, ông đã làm được tiết chế mà vui vẻ.

Tiếp theo là “vui vẻ tự tiết chế”, trong lúc tiết kiệm cảm thấy lý đắc tâm an, không gượng ép chút nào. Bạn có thái độ như vậy thì “hanh thông”, cuộc đời, gia đình khá thuận lợi. Nhưng mà nếu như lúc tiết kiệm cảm thấy vô cùng đau khổ, không chịu được, vậy thì sẽ đi hoang phí, cho nên “tiết chế tới mức cực khổ, nếu giữ mãi là xấu”. Bạn xem lúc người làm cha mẹ tiêu xài lãng phí, có thể đoán ra kết cục sau này của gia đình họ không? Có thể nhìn ra được. Người thời xưa rất có trí huệ, nhìn hành vi cử chỉ của một người cũng có thể đoán ra kiết hung trong cuộc đời của họ, điều này là thực không hề giả.

Trong Tả Truyện cũng thường có câu chuyện ẩn chứng. Có một lần quân đội nước Tần đi ngang qua khu vực do Chu Thiên Tử quản lý, căn cứ theo lễ nghi thì quân đội nước Tần phải xuống xe cung kính đi bộ ngang qua khu vực do Thiên Tử quản lý, sau khi đi qua mới được lên xe. Kết quả là quân đội nước Tần xuống xe nhưng rất khó chịu, được một lát lại leo lên xe, không chút cung kính nào với Thiên

Từ. Bên cạnh có một người đọc sách nói là: quân đội nước Tần lần này ắt thua trận rồi. Sau đó gần như toàn bộ quân bị tiêu diệt, bởi vì không có tâm cung kính, nhất định sẽ ngạo mạn, mà trong sách Binh Thư có nói là, “binh lính kiêu ngạo ắt bại trận”, từ trong lời nói cử chỉ của họ có thể nhìn ra được kiết hung. Đến lúc đó sẽ hối hận, sẽ diệt vong. Chúng ta xem những vị quân vương hoang dâm vô đạo, đất nước đều bị diệt vong, gia đình cũng giống như vậy. Cho nên yêu tiếc sanh mạng khá quan trọng.

Khi chúng ta tiết kiệm, tiết chế cũng là đang cắt đứt tâm tham lam của chính mình. Khi làm việc thiện này không chỉ lợi ích người khác mà trực tiếp lợi ích chính mình, thành tựu đạo nghiệp của chính mình, thành tựu pháp thân huệ mạng của chính mình. Khi chúng ta luôn biết yêu tiếc sanh mạng thì sẽ không làm hại, không sân hận; khi chúng ta xả tài làm phước, chữ xả này có nghĩa là buông bỏ được tham lam keo kiệt từ vô thủy kiếp đến nay của chúng ta, lợi ích người thực sự sẽ lợi ích chính mình. Cho nên “Cùng khuyên thiện - cùng lập đức - lỗi không ngăn - đôi bên sai”, chúng ta cùng xem câu tiếp theo:

“Hễ nhận cho - phân biệt rõ - cho nên nhiều - nhận nên ít; Sắp cho người - trước hỏi mình - mình không thích - phải mau ngưng; Ân phải báo - oán phải quên - báo oán ngắn - báo ân dài”

“Giang sơn đời đời có nhân tài, ai cũng lấy lòng mấy mươi năm”, chúng ta cũng rất hoan hỷ, phong khí học tập của các em nhỏ sôi nổi như vậy, cho nên những năm về già sẽ không bị vứt bỏ. Câu kinh văn này đã dạy cho chúng ta một điều rất quan trọng đó là trong gia đình, trong khi chung sống với người khác phải hiểu được “xả”, không nên tranh đoạt với người khác. Chúng ta cũng hiểu được là, nguyên nhân các vấn đề trong gia đình, thế giới, xã hội hiện nay là gì? Đó là luôn tranh đoạt. Gia đình tranh đoạt thì đánh mất hòa thuận; đoàn thể tranh đoạt với đoàn thể thì dẫn đến xung đột; đất nước tranh đoạt với đất nước thì dẫn đến chiến tranh, căn nguyên đều ở chỗ tranh. Tranh nâng cao lên là đấu, đấu nâng cao lên là chiến, chiến nâng cao lên là gì? Tận thế đến rồi. Cho nên **căn nguyên ở chỗ không tranh, mà không tranh phải bắt đầu hạ thủ từ không ích kỷ, từ biết buông xả, biết nhường nhịn để nâng cao đức hạnh của chính mình.**

Cho nên lời dạy bảo mấy ngàn năm của Thánh Hiền, trước giờ chưa từng dạy chúng ta chữ “Tranh”, trong Luận Ngữ có câu “quân tử không tranh với ai, nếu có

chỉ trong lúc bắn cung”, lúc nào mới có chút cạnh tranh? Đó là khi bắn cung, bởi vì thông qua bắn cung, mọi người có thể học hỏi lẫn nhau. Nhưng mà bắn cung xong, nếu như ai bắn khá chuẩn thì ngay lập tức nói với bạn bè là “đã nhường rồi”; sau khi bắn xong còn phải mời người khác uống một ly rượu, “thật sự là đã nhường tôi rồi”. Thực sự không hề dạy cạnh tranh. Khi thật sự phát sinh tranh chấp thì anh em cãi nhau, anh em kiện nhau ra tòa, chuyện như vậy hiện nay nhiều không? Nhiều! Cho nên trong Chu Tử Trị Gia Cách Ngôn có câu, “chiếm đoạt làm nên cửa nhà, không lý nào hưởng được lâu”, khi trưởng bối hà khắc, độc chiếm rất nhiều tiền của gia tộc, tài sản như vậy khó mà duy trì lâu dài được, có thể là quả báo rất mau kéo đến khiến số tiền đó nhanh chóng tiêu tan. Trong chương Huynh Đệ chúng ta cũng từng nhắc đến, “anh em trong nhà đều có con, anh nhường em nhịn làm gương cho con cháu”, **làm trưởng bối phải nhìn xa trông rộng, “tranh” chỉ khiến cho đức hạnh của mình giảm sút, khiến cho gia đình bất hòa, khiến con cái học được thái độ làm người sai lầm.**

Thời nhà Tùy có ba anh em, anh cả gọi là Điền Chân, hai người em gọi là Điền Khánh, Điền Quảng, cha mẹ họ qua đời rồi, Điền Chân định chia tài sản làm ba phần, và tách ra ở riêng. Sau khi tất cả mọi thứ được phân chia xong, trước cửa nhà họ vẫn còn một cây Tử Kinh, phải chia như thế nào đây? Ba anh em bàn bạc: hay là chặt làm ba phần, như vậy cũng công bằng. Vừa mới nói xong chưa được bao lâu thì cây Tử Kinh liền chết khô. Điền Chân là người từng đọc sách, nhìn thấy cây Tử Kinh chết, đột nhiên nghĩ tới câu “như cây liền cành”, anh em chúng ta phân chia, bây giờ lại muốn chia nhau cây Tử Kinh, cây cảm nhận được sự bất hòa, không còn nhân ái, không còn thân thiết nữa, nó liền chết khô. Điền Chân nghĩ: chúng ta không thể nào không bằng cây Tử Kinh được, phải yêu thương thân thiết mới đúng. Ông đem cảm nhận này nói cho hai người em của mình nghe: hi vọng anh em như cây liền cành, đều từ cha mẹ sanh ra, cha mẹ chắc chắn cũng không muốn nhìn thấy chúng ta chia tách. Sau đó anh em không ở riêng ra nữa, sống cùng nhau, không bao lâu sau thì cây Tử Kinh liền sống lại. Thực sự là vạn vật đều có cảm nhận, đến cây cối cũng có thể cảm nhận được sự bất hòa sanh ra khi gia đình bất hòa, cũng có thể cảm nhận được mỗi một thành viên trong gia đình đang đoàn kết, đang hòa thuận, nhất định cây cũng bùng bùng sức sống. Cho nên chúng ta nhất định phải nhớ kỹ “dĩ hòa vi quý”.

Nếu chúng ta không tranh mà biết buông xả, biết nhường nhịn, buông xả ắt có được, có câu xả đắc xả đắc, có xả ắt có đắc. Trong khóa học mấy ngày nay, mọi người đã học được đức hạnh buông xả nào của các vị Thánh Hiền xưa nay trong ngoài nước vậy? Có nhớ được ví dụ nào không? Tiên sinh Phạm Trọng Yên buông xả tài sản của mình, lại khiến cho gia nghiệp của ông mấy trăm năm không suy bại, thậm chí là đức hạnh của ông còn trở thành tấm gương tiêu biểu cho người đọc sách mấy trăm năm sau. **Chữ “xả” này đã được thành tựu phước báo cho vạn dân, chữ xả này cũng thành tựu đức hạnh của chính mình, tánh đức của chính mình.** Cho nên trong “xả” có vô lượng ý nghĩa, trong nhường nhịn có vô lượng lợi ích. Chúng ta phải biết cách học tập, có thể thấy được sự nhẫn nhịn, khiêm tốn, lễ nhượng của sư trưởng thực sự giúp đức hạnh của ngài không ngừng được nâng lên, cũng khiến phước báo không ngừng được mở rộng.

Bởi vì khi chữ xả này thật sự là chân thành và từ bi thì nó liền thông đạt với tánh đức của con người. Mà trong tánh đức đã có sẵn vô lượng trí tuệ, vô lượng đức năng, vô lượng tướng hảo, tướng hảo thể hiện cho phước báo. Cho nên không chỉ có tướng hảo, còn có vô lượng tài phú ở trong đó. Chúng ta vốn có vô lượng tài phú, chỉ cần đức hạnh của chúng ta tương ứng với tánh đức, tài phú sẽ đến không ngừng. Mà tài phú này rất kì diệu, lúc không cần thì không tới, bạn cũng không phải suy nghĩ phải mua cổ phiếu nào, hay đầu tư tiền vào đâu, lo sợ tiền sẽ mất giá đi, không cần phải đau đầu như vậy. Nhưng mà chỉ cần chúng sanh cần, số tiền đó sẽ ngay lập tức có cảm ứng, sẽ được đưa đến đó, đó là tánh đức. Bởi vì tánh đức của sư trưởng có thể tương ứng với tánh đức của tất cả mọi người, cho nên thiện căn của những người này được hiển lộ ra ngay lập tức, họ liền tới thành tựu nhân duyên của việc lớn này. **Người thực sự biết quản lý tiền tài, chuyên gia quản lý tiền tài thực sự sẽ hiểu được chân tướng sự thật, từ trong tự tánh đã có sẵn vô lượng tài phú.**

Từ chữ “nhường” chúng ta cũng hiểu được, môn học bắt buộc phải tu khi con người chung sống với nhau đó là lễ nhượng, nhẫn nhịn, khiêm tốn. Nhường, cung kính khiêm tốn lễ phép, nhường điều gì? Nhường danh, nhường lợi, nhường tài vật, nhường công lao. Còn có điều gì? Nhường đồ ăn, nhường chỗ ngồi. Trong cuộc sống có rất nhiều điều chúng ta có thể suy nghĩ cho người khác, thậm chí còn có nhường đất nước, nhường thiên hạ. Phật đem thiên hạ nhường cho người khác, có được sự kính yêu của hết thảy người dân dành cho ngài, cũng trở thành tấm gương, không nên tham luyến danh văn lợi dưỡng, càng quan trọng hơn đó là giúp chúng sanh phá

mê khai ngộ, có được lợi ích thực sự. **Khi chúng ta có thể buông bỏ sự hưởng thụ của thế gian, thực ra chúng ta đã khiến cho tất cả mọi người tiếp xúc với chúng ta sanh tâm cung kính.** Mà khi học sinh sanh tâm cung kính, hiệu quả học tập sẽ rất tốt, cho nên chúng ta phải “vì người diễn thuyết”, trước tiên chính mình phải mau chóng buông bỏ tự tư tự lợi, danh văn lợi dưỡng.

Thời nhà Chu bởi vì biết nhường cho nên thành tựu phong khí gia đình rất tốt, còn có vận mệnh của đất nước. Trong Đại Học cũng có câu “Cả nhà làm điều nhân, thì cả nước sẽ dậy lên phong khí nhân ái. Cả nhà đều lễ nhượng, thì cả nước sẽ dậy lên phong khí lễ nhượng”, mà nhà Chu nhường nhau điều gì? Thái Bá, Trọng Ung có thể nhường thiên hạ cho em trai là Vương Quý, tiếp đó Vương Quý truyền ngôi cho Chu Văn Vương, đến thiên hạ cũng không tranh giành nhau, vậy thì còn có gì mà tranh chứ? Gia đình hòa thuận vui vẻ tự nhiên sẽ khiến gia đình của người dân đoàn kết hòa thuận, cho nên nhường như vậy là nhường hiếu, nhường để, cũng nhường trung, khiến nhân dân học tập noi theo.

Còn gì nữa không? Nhường điều gì? Đến mạng cũng có thể bỏ, nhường cho huynh đệ. Mọi người có nhớ câu chuyện nào không? Triệu Hiếu, Triệu Lễ. Chúng ta thường đọc “câu chuyện giáo dục đạo đức” sẽ cảm nhận sâu sắc được là, hành vi của các nhân vật lịch sử, của các vị Thánh Hiền hình như đang biểu diễn nội dung của Tứ Thư. Cho nên trong Tứ Thư có lý luận, có phương pháp, còn kèm theo câu chuyện thực tế, Luận Ngữ và Mạnh Tử cũng là biểu diễn; mà trong “câu chuyện giáo dục đạo đức” càng diễn chi tiết hơn, biểu diễn rất nhiều lời dạy bảo trong Luận Ngữ, cho nên khi chúng ta đọc cảm thấy vô cùng hoan hỉ. Chu Công thực sự là bằng lòng đổi mạng của mình cho Chu Vũ Vương, có một lần Chu Vũ Vương bị bệnh rất nghiêm trọng, Chu Công đã viết một bài văn cầu nguyện, đứng trước cửa Thái Miếu lập lời thề với ông trời, cũng nói với cha của ông, còn có ông nội của ông là Thái Vương và Chu Văn Vương là: con hi vọng có thể giảm bớt tuổi thọ của mình để nhường cho huynh trưởng, giúp huynh ấy khỏi bệnh. Kết quả là cảm ứng rất mạnh liệt, sau đó Chu Vũ Vương liền khỏi bệnh.

Sau khi Chu Vũ Vương qua đời, bởi vì tuổi của Chu Thành Vương còn nhỏ, Chu Công giúp đỡ phò tá Chu Thành Vương trị vì thiên hạ. Sau khi Thành Vương trưởng thành, có một số lời đồn tới tai triều đình, nói là Chu Công có dã tâm. Chu Công không đợi Chu Thành Vương nghĩ ngợi, tự mình buông bỏ quyền lực địa vị, trở về nước Lỗ nơi ông quản lý, cho nên thực sự là luôn suy nghĩ cho Vua, suy nghĩ

cho cháu trai của mình, không muốn cháu trai mình khó xử. Sau đó Thành Vương đi ra ngoài, nhìn thấy trên trời xuất hiện hiện tượng khác thường, ban ngày mà có sét đánh, người xưa hiểu được y báo tùy theo chánh báo chuyển, Thành Vương phản tỉnh lại: có phải mình đã làm chuyện gì không hợp lẽ trời sao? Ông liền tới trước Thái Miếu phản tỉnh, đúng lúc phát hiện bài văn khấn nguyện cầu kéo dài tuổi thọ cho huynh trưởng của Chu Công. Chu Thành Vương vừa xem xong, vô cùng cảm động, cũng rất hổ thẹn, chú mình đã phò tá mình như vậy, lại chấp nhận giảm thọ để cầu phúc cho cha của mình, Chu Thành Vương liền đích thân mang theo văn võ bá quan đi đón Chu Công trở về; cho nên **thế hệ trước anh thương em, em kính anh như vậy, thế hệ sau sẽ noi theo, biết buông xả cả sanh mạng.**

Còn có buông xả danh tiếng, bởi vì chúng ta hiểu được, **danh tiếng nhất định là do mọi người cùng nhau thành tựu mà có.** Ví dụ như, tướng quân đánh thắng trận, danh tiếng công lao này nên thuộc về ai? Nhưng mà rất nhiều vị tướng quân sau khi đánh thắng trận thì trong đầu lại nghĩ gì? Ta có công lao lớn biết bao! Thực ra thời xưa, sau khi thắng trận trở về phải dùng nghi thức truy điệu, người thời xưa tâm địa nhân hậu, tuyệt đối không hi vọng là xảy ra giết chóc, bắt đết dĩ mới có chiến tranh. Cho nên trong thơ từ cũng nói là “Một tướng thành danh vạn xác phơi”

Quang Vũ Đế thời Đông Hán có một vị tướng quân tên là Phùng Dị, ông là tướng quân của Quang Vũ Đế. Sau khi đánh thắng trận, tất cả tướng quân đều tụ tập lại bắt đầu khoe khoang “tôi có bao nhiêu công lao”, ở đó giành công lao của nhau, Phùng Dị không nói lời nào, một mình đi tới một cây đại thụ trầm mặc ngồi xuống, không tranh giành danh tiếng với họ. Khi một người có đức hạnh không tranh giành, những người khác sẽ cảm thấy mất mặt, sẽ phản tỉnh lại: người ta có công lao mà không tranh giành, mình còn ở đó tranh công lao sao. **Khi chúng ta hiểu được nhường nhịn, trong vô hình cũng đánh thức tâm hổ thẹn của người khác.** Có câu “**tâm xấu hổ về điều ác là khởi đầu của chánh nghĩa**”, mỗi người đều có chánh nghĩa, nhưng cần được đánh thức, khi chúng ta biết nhường nhịn, không tham lam thì có thể thức tỉnh sự giác ngộ của họ.

Các vị đồng tu, chúng ta làm ở vị trí nào trong bất kỳ ngành nghề nào cũng đều vô cùng quan trọng, chỉ cần bạn có đức hạnh, không tham lam, không lười biếng, tận tâm tận lực làm việc thì bạn chỉ cần ngồi đó cũng mang lại ảnh hưởng tốt đẹp cho cả đoàn thể. Nhưng mà nếu như tất cả mọi người trong đoàn thể đều tham lam, tất cả mọi người đều không có đức hạnh, vậy thì tốc độ đọa lạc của đoàn thể này sẽ

vô cùng nhanh. Mỗi một người đều rất quan trọng, chỉ cần bạn làm đúng, làm tốt, những người khác sẽ không dám làm bừa. Như vậy là hiểu được nhường danh tiếng.

Quang Vũ Đế thấy được rất cảm động, phong cho Phùng Dị làm “tướng quân Đại Thụ”, ý là thường ngồi dưới gốc cây đại thụ, không tranh giành với người khác. Mà tướng quân đại thụ công đức vô lượng, bởi vì phong phạm của ông đã kéo dài trong mấy ngàn năm lịch sử. Cho nên mọi người phải thường nghĩ là, **“cử chỉ đòi đòi làm đạo cho thiên hạ, hành vi đòi đòi làm khuôn phép cho thiên hạ, lời nói đòi đòi làm chuẩn mực cho thiên hạ”**. Nếu như chúng ta nghe xong cảm thấy trách nhiệm thật nặng nề, chúng ta có thể sửa thành **“cử chỉ đòi đòi làm đạo cho gia đình, hành vi đòi đòi làm khuôn phép cho gia đình, lời nói đòi đòi làm chuẩn mực cho gia đình”**, có mục tiêu như vậy, tin là hành vi của chúng ta sẽ mang lại ảnh hưởng lâu dài. **Người thời xưa vô cùng thận trọng, xem trọng nghiêm khắc với chính mình giữ gìn lễ giáo, thái độ của họ là “Lời nói cử chỉ của quân tử ảnh hưởng đến vạn vật trong trời đất, chẳng lẽ không thận trọng hay sao”?** Họ có thể cảm nhận được, từng lời nói cử chỉ của họ rất có ảnh hưởng trong trời đất, không chỉ con cái của chính mình, thậm chí là còn có ảnh hưởng vi diệu đến trời đất quỷ thần, “chẳng lẽ không thận trọng hay sao”, nhất định phải thận trọng. Mọi người có thể tìm một gốc cây lớn ngoài công ty, sau này khi mọi người tranh công thì bạn có thể nhanh chóng tới ngồi dưới gốc cây.

Thời nhà Hán có phong tiên sĩ Ngũ Kinh, trong một năm Hoàng đế sẽ tặng một con dê cho những người này. Hôm đó bắt được rất nhiều dê, những vị tiên sĩ Ngũ Kinh đều đến tiếp nhận ban thưởng của Hoàng đế. Kết quả là tất cả những vị tiên sĩ này đều ở đó phân bì, “con này khá béo, con kia quá ốm, chia như vậy không công bằng, hay là chúng ta lấy dao chặt nó ra rồi cân lên phân chia, như vậy mới công bằng”, không ngừng tranh giành với nhau. Có một người đọc sách tên là Chân Vũ, ông thấy vậy nhưng không nói gì, liền bước tới đàn dê, dắt con dê vừa nhỏ vừa ốm đi mất. Ông vừa làm như vậy thì tất cả mọi người không tranh cãi nữa, họ cảm thấy rất hổ thẹn, cái gì mà tiên sĩ Ngũ Kinh chứ, thật là danh không xứng với thực. Nhưng Chân Vũ không hề mắng họ, ông vô cùng khéo léo, dùng bản thân, dùng hành vi để khuyên họ. Sau đó Hoàng thượng biết được chuyện này, phong Chân Vũ làm “tiên sĩ dê gầy”, chuyện này đã lưu danh sử sách.

Đây cũng là nhường tài vật, nhường danh tiếng, nhường công lao, không có gì không thể nhường, bởi vì chúng ta hiểu được **“Vạn việc chẳng mang theo”**, thì còn có gì mà chấp trước chứ? Cho nên Ngẫu Ích đại sư từng nói rằng, **“thật sự có thể niệm Phật, buông xuống thân tâm thế giới, chính là đại bố thí”**, mọi người bây giờ còn thứ gì không thể bố thí không? Nếu như vẫn còn, vậy thì có thể sẽ ảnh hưởng, chướng ngại chúng ta vãng sanh. Cho nên tôi mới nói với mẹ là: mẹ còn điều gì chưa thể buông bỏ không? Đây cũng là một đoạn pháp duyên giữa tôi và mẹ, nhất định phải thành tựu lẫn nhau. Như vậy gọi là “nhường”.

Tiếp theo là lễ nhường. **Khi chúng ta chung sống với một người rất lễ phép, khiêm tốn nhường nhịn, trong lòng bạn có cảm nhận như thế nào?** Cảm thấy ở bên cạnh họ rất thoải mái, rất vui vẻ. Cho nên lễ là khoảng cách tốt đẹp giữa người và người, cho nên người thân bạn bè dù có thân thiết thế nào cũng không thể thất lễ, vẫn phải luôn thấu hiểu và cung kính người khác. **Sống trong gia đình, gặp chuyện liền mở miệng mắng mỏ, phát sinh xung đột thì đều là thất lễ.** Lần đầu tiên thất lễ thì người thân có thể nhẫn nhịn được, nhưng mà lần thứ hai rồi lần thứ ba, sau cùng sẽ thế nào? Núi lửa phun trào. Có hay không? Ví dụ như, lấy đồ của họ mà không nói cho họ biết, lần đầu tiên họ không nói gì, mấy lần như vậy có thể họ sẽ nổi giận; hoặc là lúc bước vào phòng không gõ cửa, rất đường đột. Cho nên cho dù là ở trong gia đình cũng không thể thất lễ. Mà lễ cũng không thể quá mức, ví dụ như giữa cha con thường làm một số chuyện mà cứ nói cảm ơn suốt, vậy thì giữa cha con nghe sẽ cảm thấy có chút xa cách. Muốn nắm bắt chừng mực này cũng phải do chúng ta tự mình trải nghiệm, cho nên **lễ không thể quá mức, cũng không thể không tới.**

Khi chúng ta có lễ thì có thể trở thành một người biết chừng mực. Con trẻ hiện nay biết chừng mực hay không? Không biết! Bởi vì không hiểu lễ! Có một lần trước khi lên máy bay, rất nhiều người đang xếp hàng, có một đứa trẻ ồn ào, lại còn cố ý va phải những người đứng trước đứng sau. Mẹ của bé không quản được nó, những người đứng xếp hàng phía sau đành cười gượng nói với người mẹ: con của chị thật hoạt bát! Đó gọi là hoạt bát sao? Cái gì gọi là hoạt bát? Hiện nay có rất nhiều danh từ bị hiểu sai nghĩa, nghịch không ngừng nghỉ như vậy gọi là hoạt bát sao? Đó gọi là tăng động, có đúng không? Gọi là tùy tiện, gọi là hỗn hào! Không quy tắc thì không nên người được, trẻ nhỏ làm sao có thể để cho chúng hỗn hào như vậy được! **Hoạt bát nên là tư tưởng hoạt bát, thường thấy được ba cần một ly nước, em trai cần cái gì, luôn thấu hiểu người khác, giúp đỡ người khác, như vậy mới**

thực sự là hoạt bát! Nếu như không biết suy nghĩ cho người khác, chỉ là mình thích làm gì thì làm cái đó, như vậy gọi là phóng túng, tùy tiện. Cho nên chúng ta dẫn dắt con trẻ phải đúng đắn, hoạt bát phải bắt đầu từ tư tưởng, bắt đầu từ biết suy nghĩ cho người khác.

Tiếp theo là nhẫn nhịn. Bởi vì con người sống chung với nhau khó tránh được có chút va chạm, thân thiết với nhau giống như răng và lưỡi vậy, khó tránh có lúc răng cắn phải lưỡi. Khi xảy ra xung đột, nhất định phải hiểu được **“nhịn một chút sóng yên biển lặng, lùi một bước biển rộng trời cao”**, cho nên công phu nhẫn nhục khá quan trọng. **“Nhẫn” trong vô hình có thể hóa giải xung đột tức giận, khiến quan hệ đôi bên tiếp tục tốt đẹp, mà không bị phá hoại, giữ gìn mối quan hệ của đôi bên; nếu không thì một khi tức giận, tình nghĩa anh em cũng bị chướng ngại; có thể lúc tức giận, tình cảm giữa hai vợ chồng sẽ không thể nào quay lại như trước được.** Cho nên nhẫn nhịn rất quan trọng, khi bạn có thể nhẫn nhịn được, đối phương bình tĩnh lại sẽ cảm thấy bản thân quá đáng, tâm hổ thẹn của họ sẽ bị đánh thức. Nhẫn nhục nhường nhịn rất quan trọng.

Ngoài xung đột giữa người và người nhất định phải nhẫn nhịn ra, khi đối mặt với sự mê hoặc của ngũ dục lục trần chúng ta cũng phải cảnh giác, phải nhẫn nhịn, không thể bị ảnh hưởng. **Khi chúng ta sanh tham sân si mạn thì phải nhanh chóng cảnh giác, phải nhịn được, ngay lập tức đề khởi chánh tư duy, ngay lập tức niệm câu Phật hiệu.** Bởi vì đề khởi Chánh tư duy lại không biết phải đề khởi điều nào, có thể sẽ không không chế được, nên phải nhanh chóng niệm Nam Mô A Di Đà Phật. Lúc về già hòa thượng Quảng Khâm gặp rất nhiều đồng tu đều khuyên họ bốn chữ “thật thà niệm Phật”. Có một hôm ngài nói với tất cả tăng chúng và tín đồ là: tôi sắp vãng sanh rồi. Tất cả mọi người nghe sư phụ sắp vãng sanh đều chân tay luống cuống, nhanh chóng đi mặc áo tràng, lấy khánh, còn có người lấy kinh sách, mau chóng giúp ngài trợ niệm. Khi mọi người đang bận rộn thì nhìn thấy ngài rất tự tại ngồi đó niệm A Di Đà Phật, A Di Đà Phật, niệm Phật rất tự tại. Tiếp theo hòa thượng nói với mọi người rằng, vào giây phút sanh tử, đại nạn sắp tới không thể chân tay luống cuống được, lúc đó cái gì cũng không còn kịp nữa, chỉ dựa vào một câu Phật hiệu thôi. **Cho nên thường khi cảnh giới tới, nhất định phải niệm lên câu Phật hiệu mới không dễ gì bị cảnh giới xoay chuyển.**

Mà công phu niệm Phật này cũng phải rèn luyện khi chúng ta đi đứng nằm ngồi, lúc nào cũng luôn thực hành tam phước, lục hòa, tam học, lục độ và Phổ Hiền hạnh nguyện. Khi bạn có thể thực hành những điều trên thì tâm cảnh của chúng ta càng ngày càng từ bi, càng ngày càng thanh tịnh, niệm Phật mới dễ dàng tương ưng, cho nên “nhất niệm tương ưng nhất niệm Phật, niệm niệm tương ưng niệm niệm Phật”. **Khi bạn đang mở rộng tâm lượng cũng là đang nâng cao năng lực niệm Phật, khi niệm niệm của bạn chỉ có người khác, chỉ có chúng sanh, bạn dùng thái độ nhân sanh như vậy để giao lưu với người khác, bạn sẽ cảm thấy rõ rệt rằng, mấy tháng sau bạn niệm Phật sẽ khác, cảnh giới được nâng cao.** Cho nên căn nguyên tu Phật là ở chỗ tu tâm.

Tiếp theo phải biết khiêm nhường. “Quẻ Khiêm, sáu Hào đều cát tường”, “khiêm” có vô số lợi ích, **“khiêm” sẽ không còn cống cao ngã mạn, có thể khiêm tốn tôn trọng người khác, có được nhân duyên với người khác, lại nâng cao đạo đức, học vấn của chính mình.** Mà quẻ Khiêm, **khi bạn có được nhân hòa thì mới làm tốt mọi chuyện được; nếu như chúng ta ngạo mạn vô lễ, đánh mất nhân hòa, vậy thì chuyện vốn có thể làm tốt, tới sau cùng lại hỏng việc.** Cho nên Mạnh Phu Tử có câu “Thiên thời không bằng địa lợi, địa lợi không bằng nhân hòa”, **mấu chốt thành công ở chỗ nhân hòa.** Có được duyên với người là công phu tốt, có được lòng người cũng là công phu tốt, muốn có được lòng người thì bắt đầu từ lễ nhượng, nhẫn nhịn, khiêm nhường.

Mà quẻ Khiêm ở trong Kinh Dịch là “Thượng Khôn Hạ Cấn”, “Khôn là đất, Cấn là núi”, đây cũng là biểu pháp. Mọi người cùng xem thử, Khôn ở trên, Cấn ở dưới, Khôn là đất, Cấn là núi, bạn nhìn thấy được điều gì? Có nhìn ra được không? Đại địa cao hay là núi non cao? Núi chắc chắn là cao hơn đất! Nhưng mà quẻ này núi là ở phía dưới đất. **Dù cho năng lực của chúng ta cao hơn người khác rất nhiều thì cũng không thể xem mình cao hơn người khác, mà càng nên khiêm tốn tôn trọng người khác.** Tổ tiên rất có trí huệ, từ vạn vật trong trời đất cũng có thể lãnh hội được triết học làm người.

Khi chúng ta hiểu được khiêm tốn thì sẽ chừa lại đường lùi cho người khác, bởi vì bạn khiêm tốn, họ ở bên cạnh bạn cũng cảm thấy rất tự tại, không bị bạn chèn ép. Tôi nhớ khi còn nhỏ, trong quá trình đi học, có một số bạn thành tích thi cử rất tốt, kết quả tốt hơn chúng tôi rất nhiều, sau đó bạn ấy nói: mình về nhà không hề học

bài. Bạn nghe xong cảm thấy thế nào? Xem chút nữa ho ra máu, chúng tôi học hành vất vả như vậy mà kết quả còn kém hơn bạn, vậy mà bạn nói bạn không hề học bài! Những bạn này thực ra ở trường đầu trò nghịch ngợm, sau khi chơi xong thì về nhà thức đêm học, là do tâm họ chưa tốt, cũng không khiêm tốn. **Khi chúng ta khiêm tốn thì mới không dùng tài năng hay thành tích của chính mình để chèn ép người khác. Khi chúng ta không chèn ép người khác, luôn biết nhường nhịn, luôn giữ thể diện cho người khác, thì chúng ta sẽ trở thành người luôn biết suy nghĩ cho người khác.**

“Khiêm” nên bắt đầu học tập, noi theo từ những chỗ nào? Trong Liễu Phàm Tứ Huấn có một đoạn khai thị rất hay, chúng ta cũng có thể học trong đó để nâng cao cảnh giới của chính mình. **“Khi đang vinh hiển phải thường nghĩ như đang thất bại”, cho dù số mệnh của chúng ta rất vinh hiển thì cũng không nên đắc ý, phải coi như mình đang thất bại. “Gặp thời thuận lợi phải thường nghĩ như gặp trắc trở”, “trước mắt no đủ”, trước mắt cơm no áo ấm, cũng có thể “thường nghĩ như đang nghèo cùng”; “được người kính trọng yêu mến, thường nên sợ hãi lo âu; gia tộc nhiều tiếng tăm, thường phải nghĩ như đang thấp hèn; học vấn ưu tú, thường phải nghĩ như còn nông cạn”.** Từ những góc độ này mở rộng ra hết thấy hoàn cảnh sinh sống, lúc nào cũng có thể quán chiếu như vậy. Ví dụ như, khi đang vinh hiển cũng có thể nghĩ tới thất bại, bởi vì vận mệnh của chúng ta tốt, có thể là nhờ vào tổ tiên tích đức, phước phần của tổ tiên chúng ta phải biết giữ gìn, không thể ngạo mạn, xa xỉ. Khi mọi chuyện trong cuộc sống của chúng ta rất thuận lợi, có câu đắc ý vênh váo, cho nên phải thường nơm nớp lo sợ, cũng giống như đang gặp trắc trở vậy.

Cho dù trước mắt cơm no áo ấm, vật chất đủ đầy cũng không được lãng phí, xa xỉ, phải thường nghĩ như đang nghèo cùng, thậm chí là đem những thực phẩm này tặng cho người đang cần. Tuyệt đối không thể khoe khoang, ăn uống thả cửa, vậy thì sẽ mang lại tai họa. Khi chúng ta có tiền, có câu “một nhà no ấm ngàn nhà oán hận”, tình trạng này có hay không? Một khi có tiền, giặt đồ cũng thuê người, nấu cơm cũng thuê người, quét dọn cũng thuê người. Hàng xóm xây một ngôi nhà có thể chỉ khoảng một trăm ngàn đồng, chúng ta xây nhà hết hai ba triệu đồng, làm như vậy sẽ có kết quả như thế nào? Có thể sẽ khiến người dân sinh sống nơi đó bất mãn, tức giận với chúng ta. Cuộc sống của họ đang rất nghèo khó, anh lại có cuộc

sống hưởng thụ như vậy, có khi nhà anh bốc cháy liệu có người tới cứu giúp không? Có khi họ còn nói: ông trời có mắt, nhìn thấu mọi việc, cháy hay lắm!

Người Hoa chúng ta tương đối chăm chỉ, cho dù ở nơi nào trên thế giới cũng đều có thể tạo dựng lên khu vực của mình. Nhưng mà chúng ta ở đất nước khác có thể có được tiền tài nhiều như vậy, cũng phải thường nghĩ tới lấy từ xã hội, dùng cho xã hội. Khi chúng ta hiểu được đem tiền tài chia cho những người nghèo khổ ở nơi mình sinh sống, thì sẽ có được nhân hòa tốt hơn, cũng khiến cho mọi người trên toàn thế giới càng tôn trọng người Hoa chúng ta hơn, cho nên điều này tương đối quan trọng. Chúng ta cũng thường phải “làm không được thì quay lại xét chính mình”, **chúng ta đến nơi nào đó mà bị bài xích thì chắc chắn không được trách người khác, trước tiên phải xem xem chừng mực tiến thoái của chính mình ở chỗ nào cần điều chỉnh, cần sửa đổi hay không.** Trong Đại Học có câu “**tán tài thì người tự**”, **tự tài thì nhân hòa bị ly tán!** Những điều này đều là chân lý. “**Người nhân dùng tài phát triển chính mình**”, người nhân từ nhất định sẽ giúp đỡ người khác, thành tựu tu dưỡng của chính mình; “**người bất nhân kiếm tiền chỉ để cho mình**”, chỉ nghĩ làm sao nhanh chóng kiếm tiền, sống cuộc sống hưởng thụ. Cho dù trước mắt com no áo ấm, cũng phải nhìn thấy được nhu cầu của những người xung quanh. Sư trưởng là tấm gương vô cùng tốt cho chúng ta, tại sao trong thời gian ngắn như vậy sư trưởng có thể được nhiều người ở Úc tôn trọng như vậy, chúng ta phải biết cách học, có câu “**người ngoài nghề xem náo nhiệt, người trong nghề xem cách làm**”.

Cho nên câu tiếp theo trong Liễu Phàm Tứ Huấn nói rằng, “được người kính trọng yêu mến”, tất cả mọi người đều rất tôn trọng mình, “thường nên sợ hãi lo âu”, bởi vì chúng ta trưởng thành đều do công lao của cha mẹ, công lao của sư trưởng, tuyệt đối không được sanh tâm ngạo mạn. “gia tộc nhiều tiếng tăm” cũng không thể ỷ thế ức hiếp người khác, “thường phải nghĩ như đang thấp hèn”; “**học vấn ưu tú, thường phải nghĩ như còn nông cạn**”, bởi vì một khi ngạo mạn, học vấn liền bị thụt lùi. Cho nên có thể tu tập sự khiêm tốn ở những chi tiết nhỏ nhất trong cuộc sống và trong khởi tâm động niệm của chúng ta. Tiết học hôm nay giảng tới đây thôi, cảm ơn mọi người!